mise ja lahingu uurimiseks« (1922); ka on S. mainitud ajakirja toimetusse kuulunud ajakirja asutamisest alates. 1922. a. peale on ta juhtinud Akad. Ajaloo-Seltsi algatatud Eesti ajaloolise oskussõnastiku koostamist ja olnud ka Eesti Biogr. Leksikoni kaastööline.

Isikl. j. m. saadud andmed. *T.*

SEPP, Leo, rahandustegelane, sünd. 26. X 1892 Virumaal Simuna klk. vallakirjutaja pojana, õppis aa. 1910–14 Riia polütehnikumi kaubandusosakonnas, mille lõpetas. 1913. a. alates toimis ta Viljandi vastastikkuse krediitühingu asjaajajana, valiti peale revolutsiooni puhkemist mais 1917 Viljandi maakonna miilitsaülemaks ja juulis s. a. Viljandi maakonnavalitsuse esimeheks. 1918. a. talvel vangistati ta enamliste võimude korraldusel ja saadeti koos teiste Viljandi tegelastega Peterburi Krestõi vanglasse, kust ta vabanes peale Bresti rahu sõlmimist. Eesti Vabadussõjast võttis S. osa I ratsapolgu koosseisus, oli hiljemini kuni apr. 1920 tegev riigikontrolli sõjaväe osakonna peakontrolöörina ja määrati mais 1921 Eesti Panga direktoriks. Dets. 1924 valiti ta erapooletuna J. Jaakson'i (vt.) kabineti rahaministriks, mis kohal püsis mitme Vabariigi Valitsuse koosseisus kuni dets. 1927. 1928. a. alul asus ta a.-s. Kommertspanga direktori kohale Tallinnas. — S.-a tegevuse ajal rahaministrina teostati a. 1927 põhjapaneva tähtsusega rahareform. Alates 1. I 1928 maksab Eestis rahaühikuna kroon, mille väärtus võrdub $^{100}/_{248}$ grammi puhta kulla väärtusele. Keskpank — Eesti Pank — on kohustatud teatavas korras kindlaksmääratava hinnaga igalt isikult ostma või igaühele müüma kuldvaluutaga välisriikide seaduslikke maksuvahendeid. Rahareformiga seotud küsimusi käsitlesid juba 1922. a. alates rahaministrid G. Vestel ja O. Strandman (vt neid), kuid tegelikud sammud tulid edasi lükata peamiselt kulla ja välisvaluuta tagavarade vähesuse ja pikaajalise välislaenu realiseerimisega seotud raskuste tõttu. Kui omal jõul üle saadi aa. 1923—24 kriisist, raha kurss üle 2 a. oli olnud stabiilne, kattevara püsis 40% ümber ja riigi rahandus, vaatamata eramajanduse finantseerimisele, asus kindlal alusel, tunnistas Vabariigi valitsus S.-a ettepanekul kohaseks ja tarviliseks asuda rahareformi teostamisele. Rahvasteliidu rahanduskomitee, kes oma ekspertide kaudu kohal oli tundma õppinud Eesti rahanduslikku seisundit 1924. a. kriisi perioodil, soovitas juba märtsis 1925 oma aruandes Eesti Panka reformida ja asutada uus hüpoteek-instituut. Vabadussõja tagajärjel tekkinud riigi suuremad rahalised kohustused välismaal fundeeriti 1925. a. ümber pikaajaliste kustutuskavade alusel, vähemad olid juba varemini õiendatud või fundeeritud. Rahareformi teostamiseks seati kokku S.-a poolt isiklikult või tema lähemal osavõtul ning juhtimisel järgmised seaduse-eelnõud: Eesti Panga uus põhikiri (vastu võetud Riigikogus 9. V 1927), rahaseadus, riigikassa-tähtede ja vahetustähtede emissiooni lõpetamise seadus, välislaenu seadus (kõik kolm vastu võetud Riigikogus 3. V 1927) ja Pikalaenu Panga põhikiri (vastu võet. 16. XII 1927). Enne seaduste esitamist astuti ühendusse Rahvasteliidu rahanduskomiteega, kes 8. XII 1926 avaldas oma seisukohad kavatsetud reformide kohta. 10. XII 1926 kirjutas S. Genfis alla protokollile raha- ja pangareformi kohta Eestis, mille Vabariigi Valitsus ratifitseeris märtsis 1927. Peale välislaenu seaduse vastuvõtmist volitas valitsus S.-a ja J Laidoner'i (vt.) välismaa finantsgruppidega läbirääkimisi pidama ja juunis 1927 sõlmis S. Londonis kokkuleppe pankadega riigi 7%-lise välislaenu realiseerimise kohta. Laen emiteeriti £ 700000 ja $ 4000000 nimiväärtuses nettokursiga $89^1/_2$% nominaalhinnast; laenu tingimused tunnustati Rahvasteliidu usaldusmeeste ja finantsringkondade poolt soodsaiks Eestile, kes esimest korda esines ilma rahaturul. Kuna Riigikogu teised rahareformiga seotud seaduse-eelnõud vastu võttis, soovisid mõned ringkonnad viimasena esitatud Pikalaenu Panga põhikirja laiendada ses mõttes, et ka lühiajalise krediidi asutise — kommertspanga — operatsioonid oleksid kuulunud selle panga tegevusalasse. J. Teemandi (vt.) kabinett ühes rahaminister S.-aga ei pidanud seda vastuvõetavaks ja lahkus ametist, kui Riigikogu enamus põhikirja erikomisjoni andis täienduste tegemiseks. Hiljemini võeti põhikiri Riigikogus siiski peaaegu endisel, rahaasjanduse-komisjoni poolt redigeeritud kujul vastu, sest selgus, et Rahvasteliidu usaldusmees ei pooldanud kavatsetud operatsioonide-laiendamist. — Rahareformi tagajärjena võib konstateerida nii kodus kui välismail usalduse tõusu Eesti riigi ja raha püsivusse. Eesti 1927. a. välislaenul, mis 40-aastase tasumisega Londonis, Amsterdamis ja New-Yorgis realiseeritud, on peale ta otsese ülesande veel see tähendus, et ta seob Eesti käekäiguga pikemaks ajaks välismaa rahandusringkondi ja kaudselt valitsusigi. *A. O-i.*

SEPP, Paul, pedagoog ja maalikunstnik, sünd. 15. IV 1874 Tartumaal Saadjärve v. talusulase pojana, õppis aa. 1889—95 Riia vaimulikus seminaris ja aa. 1897—1904 Peterburi kunstide-akadeemias, m. s. prof. I. Repin'i õpilasena. Paralleelselt õppis ta aa. 1899—1901 akadeemia juures asuvail pedagoogilistel